

כמו שהשי"ת אדון כל המעשים, וממנו ימצא עולם המורכב שיש בו דברים מתחלפים, ויש אחד הפך השני, וכך הוא דבר זה. שכל דבר יש לו בחינות מתחלפות שאין העולם פשוט שלא יהיה בו חילוף בחינות ... והש"י ברא את הכל והוא ברא הדבר שיש בו שתי בחינות. רק לענין הלכה למעשה אין ספק שהאחד יותר עיקר מן השני, כמעשה הי; אף כי הדבר הוא מורכב, מ"מ אין זה כמו זה; רק האחד יותר עיקר. שהרי העץ שהוא מורכב מדי יסדוות, העיקר דגובר בו הוא יסדו הרוח כמו שידוע. וכן אף שיש לדבר אחד בחינות מתחלפות-כולם נתנו מן הי-רק כי אחד מהם יותר עיקר והוא מכריע, והוא הלכה

ספר החינוך מצווה ע"ח

לנטות אחרי רבים, והוא כשיפול מחלוקת בין החכמים בדין מדיני התורה כולה, וכמו כן בדין פרטי, כלומר בדין שיהא בין ראובן ושמעון על דרך משל, כשתהיה המחלוקת בין דיני עירם שקצתם דנין לחיוב וקצתם לפטור, לנטות אחר הרוב לעולם, שנאמר [שמות כ"ג, ב'] אחרי רבים להטות, ובביאור אמרו זכרונם לברכה [חולין דף י"א ע"א] רובא דאורייתא. ובחירת רוב זה לפי הדומה הוא בששני הכיתות החולקות יודעות בחכמת התורה בשוה, שאין לומר שכת חכמים מועטת לא תכריע כת בורים מרובה ואפילו כיוצאי מצרים, אבל בהשוית החכמה או בקרוב הודיעתנו התורה שריבוי הדעות יסכימו לעולם אל האמת יותר מן המיעוט. ובין שיסכימו לאמת או לא יסכימו לפי דעת השומע, הדין נותן שלא נסור מדרך הרוב. ומה שאני אומר כי בחירת הרוב לעולם הוא בששני הכיתות החולקות שוות בחכמת האמת, כי כן נאמר בכל מקום חוץ מן הסנהדרין, שבהם לא נדקדק בהיותם חולקין אי זו כת יודעת יותר אלא לעולם נעשה כדברי הרוב מהם, והטעם לפי שהם היו בחשבון מחויב מן התורה, והוא כאילו צייתה התורה בפירוש אחר רוב של אלו תעשו כל עניניכם, ועוד שהם כולם היו חכמים גדולים.

